

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP – 4111-09-01/2013
K/13/007

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	K/13/007 – Wykorzystanie uwag i wykonanie wniosków pokontrolnych z kontroli <i>Realizacja zadań melioracji wodnych w dorzeczu Odry na terenie województwa opolskiego ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia przeciwpowodziowego (P/11/154)</i>
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Ryszard Staniszewski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86600, z dnia 5 sierpnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Gminna Spółka Wodna w Dobrzeniu Wielkim ¹ , ul. Namysłowska 44, 46-081 Dobrzeń Wielki
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Okos, Przewodniczący Zarządu Gminnej Spółki Wodnej w Dobrzeniu Wielkim (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadniają działania podjęte przez Zarząd Spółki w celu ograniczenia ryzyka powstawania nieprawidłowości stwierdzonych w toku kontroli P/11/154 oraz rzetelność udzielonej Najwyższej Izbie Kontroli informacji o wykorzystaniu uwag i wykonaniu wniosków pokontrolnych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły ustalenia wysokości składki członkowskiej przez Walne Zgromadzenie Delegatów Spółki naliczanej od powierzchni fizycznej gruntów, a nie od powierzchni gruntów zmeliorowanych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykorzystanie uwag pokontrolnych i działania podjęte dla realizacji wniosków

Opis stanu faktycznego

1.1. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu przeprowadziła w Spółce, w IV kwartale 2011 r. kontrolę realizacji w latach 2008 – 2011 (I półrocze) zadań melioracji wodnych w dorzeczu rzeki Odry na terenie Gminy Dobrzeń Wielki, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia przeciwpowodziowego³.

W wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 7 grudnia 2011 r. sformułowane zostały dwa wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości:

¹ Dalej zwana: Spółką

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dalej: kontrola z 2011 r.

- 1) Podjęcie działań na rzecz poprawy stanu utrzymania urządzeń na terenie działania spółki, poprzez identyfikację rzeczywistych potrzeb, a także zapewnienie środków finansowych na ich wykonanie.
- 2) Zapewnienie uchwalania wysokości składek członkowskich proporcjonalnie do korzyści odnoszących przez członków spółki, tj. zgodnie z art. 170 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*⁴ i statutem spółki.

(dowód: akta kontroli str. 11-14)

W piśmie z dnia 20 grudnia 2011 r. Marcin Włodarczyk, Zastępca Przewodniczącego Spółki poinformował NIK o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków, wskazując m.in., że:

1. Przeglądy urządzeń melioracyjnych są przeprowadzane corocznie, a członkowie spółki zgłaszają rowy do wykonania konserwacji gruntowej. Rzeczywiste potrzeby w zakresie prac melioracyjnych są znane Zarządowi Spółki. Zapowiedział przeprowadzenie na najbliższym zebraniu Delegatów Spółki, w styczniu i lutym 2012 r. dyskusji na temat zmiany sposobu wykonywania przeglądów urządzeń melioracji szczegółowych oraz podwyższenie stawki w wysokości umożliwiającej wykonanie niezbędnych prac melioracyjnych.

2. Rowy objęte działalnością spółki są sprawne technicznie i utrzymywane w stanie umożliwiającym odprowadzanie wód, co zostało potwierdzone w protokole oględzin, dokonanych w trakcie kontroli w 2011 r. Część rowów jest wprawdzie porośnięta porostem twardym, który utrudniał swobodny przepływ wody, jednakże spełniają one swoje funkcje.

3. We wnioskach o przyznanie dotacji wysokość składek członkowskich od gruntów zmeliorowanych wynikała z wyliczenia ilorazu całkowitej wartości dochodów pochodzących ze składki członkowskiej i powierzchni gruntów zmeliorowanych objętych działalnością spółki. Wnioski te oraz uchwały ustalające wysokość składki członkowskiej corocznie kontrolowane były przez przedstawiciela Starostwa Opolskiego i nie były one kwestionowane.

4. Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy *Prawo wodne* marszałek województwa jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów. Po opracowaniu tej ewidencji oraz jej udostępnieniu, zostaną podjęte działania mające na celu zmianę sposobu naliczania składek, tj. naliczanie składek od gruntów zmeliorowanych.

(dowód: akta kontroli str. 16 -17)

1.2. W dniu 27 stycznia 2012 r. podczas Walnego Zgromadzenia Delegatów, w toku uchwalania planu pracy spółki na 2012 r. odbyła się dyskusja, m.in. na temat wykonania prac niezbędnych do osiągnięcia celów spółki, w tym także sposobu przeprowadzania przeglądów urządzeń melioracji szczegółowych należących do spółki. Podczas dyskusji przyjęto zasadę zgłaszania przez członków potrzeb koniecznych do wykonania robót na poszczególnych rowach, zamiast dokonywania przeglądów urządzeń. Zarząd Spółki poinformował, że roboty wykonywane będą do wysokości posiadanych środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 41)

---

⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm., dalej: ustawa *Prawo wodne*.

W okresie objętym kontrolą Zarząd Spółki wnioskował do Walnego Zgromadzenia Delegatów o podjęcie uchwał ustalających zwiększenie wysokości składek członkowskich, zgodnie z art. 170 ust. 2 ustawy *Prawo wodne*. W badanym okresie, uchwałami Walnego Zgromadzenia zwiększono składkę członkowską z 14,00 zł (obowiązującą w latach 2008 – 2010) do 18,00 zł/ha. Termin płatności składki ustalono do dnia 15 września danego roku budżetowego.

(dowód: akta kontroli str. 29-31, 23)

Stwierdzono, że w 2011 r. wpłaty członków Spółki wynosiły 67 105 zł, a w 2012 r. uzyskano z tego tytułu 58 334 zł. Wysoka była ściągalność składek, która 2011 r. wynosiła: 87,3%, a w 2012 r. 89,4%.

(dowód: akta kontroli str. 41-42, 55-56)

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

W okresie objętym kontrolą wysokość składki członkowskiej zatwierdzonej przez Walne Zgromadzenie Delegatów Spółki była określana w odniesieniu do powierzchni fizycznej (ha) gruntów rolnych, a nie gruntów zmeliorowanych. Naruszono tym samym przepis art. 170 ust. 2 ustawy *Prawo wodne*, który stanowi, że *wysokość składek i innych świadczeń na rzecz spółki wodnej powinna być proporcjonalna do korzyści odnoszonych przez członków spółki w związku z działalnością spółki*. Ustalenia powyższe wskazują, że nie zrealizowano wniosku nr 2, zawartego w wystąpieniu pokontrolnym NIK, z dnia 7 grudnia 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 22, 29-30)

M. Włodarczyk – Z-ca Przewodniczącego wyjaśnił, że Spółka nie posiada ewidencji gruntów zmeliorowanych. Wykonanie opracowania mającego na celu określenie konkretnego zasięgu oddziaływania poszczególnych rowów melioracji szczegółowych byłoby zbyt kosztowne i przekracza możliwości finansowe spółki. W związku z tym Walne Zgromadzenie Delegatów uchwała wysokość składki członkowskiej od hektara fizycznego gruntu będącego w posiadaniu członków, którzy odnoszą bezpośrednio lub pośrednio korzyści z konserwacji urządzeń melioracyjnych. Zgodnie z art. 70 ust. 3 ustawy *Prawo wodne* ewidencję urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów prowadzi marszałek województwa. Ewidencja ma być udostępniona do wglądu nieodpłatnie. Marszałek Województwa Opolskiego jednak do dnia dzisiejszego nie wykonał tego obowiązku. Po opracowaniu i udostępnieniu ewidencji przez Marszałka Województwa Opolskiego składki na rzecz Spółki będą naliczane od hektara zmeliorowanego, zgodnie z odnoszonymi korzyściami.

(dowód: akta kontroli str. 68-69)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Kontrola wykazała, że spółka wykonywała ograniczony, w stosunku do planowanych potrzeb, zakres prac niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji wodnych. Według protokołów Komisji rewizyjnej w 2011 r. konserwacją objęto łącznie 14,82 km rowów zamiast 18,7 km, tj. 79,2% ujętych w budżecie, natomiast w 2012 r. 13,13 km (87%) zamiast przewidzianych 15,00 km. Powyższe potwierdzają także oględziny przeprowadzone na 25 km rowów zlokalizowanych na terenie czterech sołectw, tj. Dobrzemia Wielkiego, Chróścic, Kup i Czarnowas, które wykazały, że 75% z nich nie było prawidłowo utrzymanych i wymagało bieżącej konserwacji wskutek zarośnięcia wysoką trawą i krzakami, a część z nich była zamulona.

(dowód: akta kontroli str. 39, 70-74)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez Spółkę wniosku pierwszego, a negatywnie niewykonanie wniosku drugiego.

2. Prawidłowość sporządzania wniosków o dotację oraz wykorzystania środków dotacji

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wnioskiem z dnia 29 lipca 2011 r. Spółka wystąpiła do Wojewody Opolskiego o udzielenie dotacji podmiotowych na konserwację gruntową określonych rowów znajdujących się w 5 sołectwach. Do wniosku dołączono wymagane dokumenty opisujące rodzaj robót, zakres prac (w mb), oznaczenie urządzenia, termin wykonania i oczekiwane efekty. W 2011 r. Spółka uzyskała z budżetu państwa dotację w wysokości 13 024,00 zł. W latach następnych nie składano wniosków o udzielenie dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 100-101, 39, 41)

We wniosku o dotację Zarząd Spółki wykazał ogólną powierzchnię obszarów zmeliorowanych objętą działalnością spółki oraz wysokość składki udziałowej jako iloraz wartości składek planowanych na 2011 r. i powierzchni ogólnej gruntów zmeliorowanych.

(dowód: akta kontroli str. 68-69)

Otrzymałą dotację wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem na konserwację rowów melioracyjnych w pięciu sołectwach: Kup, Krzanowice, Chróścice, Dobrzeń Wielki, Czarnowąsy.

(dowód: akta kontroli str. 81-101)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej stwierdzono następujące nieprawidłowości.

We wniosku o dotację spółka zamieściła nieprawdziwe dane dotyczące wysokości ustalonej na 2011 r. składki członkowskiej od 1 ha gruntów zmeliorowanych w kwocie 30,25 zł, która w rzeczywistości wynosiła 15 zł i odnosiła się do powierzchni fizycznej gruntów. Podanie tych danych spowodowało przyznanie Spółce dotacji z budżetu państwa w kwocie 13 024 zł na konserwację urządzeń melioracji szczegółowych (rowów melioracyjnych), gdyż przedstawione w ten sposób dane odpowiadały wymogom określonym przez Wojewodę Opolskiego w *Zasadach i kryteriach udzielania dotacji podmiotowej z budżetu państwa dla spółek wodnych w 2011 r.*

(dowód: akta kontroli str. 100-101, 39-41)

Zastępca Przewodniczącego Spółki wyjaśnił, że wysokość ustalonej składki od 1 ha gruntów zmeliorowanych, otrzymano z ilorazu wartości planowanych składek członkowskich w 2011 r. (49 705,00 zł) i powierzchni obszarów zmeliorowanych w hektarach, jaką swoją działalnością obejmuje spółka wodna (1 643 ha). Przyznał jednakże, że spółka nie posiada żadnego dokumentu, potwierdzającego, że obszar zmeliorowany w rzeczywistości wynosi 1643 ha.

(dowód: akta kontroli str. 68-69)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵, wnosi o: pełną realizację wszystkich wniosków zawartych w poprzednim wystąpieniu pokontrolnym, z dnia 7 grudnia 2011 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 25 września 2013r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontroler
Ryszard Staniszewski
główny specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis

⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., dalej: ustawa o NIK.